

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination
August/September -2020 [NEW COURSE]
Advanced Cost & Management Accounting (Elective)

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are four questions in the question paper.
3. Write any one from Que.1 and Que.2
4. Que. 3 & 4 is Compulsory.

પ્રશ્ન-1 નીચેની વિગતો પરથી વિવિધ ખર્ચ અભિગમ મુજબ તૈયાર કરો.

(20)

(અ) પડતર કેન્દ્રના આધારે અહેવાલ પત્રક.

(બ) નફા કેન્દ્રના આધારે અહેવાલ પત્રક.

(ક) જવાબદારી કેન્દ્રના આધારે અહેવાલ પત્રક.

વિગત	અંદાજપત્ર મુજબ રૂ.	ખરેખર રૂ.
સીધો માલસામાન	52,000	70,000
સીધી મજૂરી	36,000	48,000
નિરીક્ષણ ખર્ચ (સ્થિર)	24,000	25,000
વાપરી શકાય તેવો સ્ટોર્સ (ચલિત)	20,000	24,000
કારખાના ભાડું (સ્થિર)	15,000	16,000
ધસારો (સ્થિર)	20,000	20,000
વીજળી અને બળતણ (ચલિત)	16,000	21,000
વહીવટી ખર્ચ (સ્થિર)	35,000	36,000
સમારકામ અને જાળવણી ખર્ચ (15,000 સ્થિર)	30,000	34,000
સાધનો (ચલિત)	12,000	16,000

જાન્યુઆરી-2020 દરમિયાન અંદાજિત અને ખરેખર ઉત્પાદન અનુક્રમે 2,000 અને 2,500 એકમોનું હતું. જો આ વિભાગ બંધ કરવામાં આવે અને ઉત્પાદન માટે મશીનની સેવાઓ ભાડે લેવામાં આવે તો આવા મશીનોની સેવાઓનું ભાડું એકમ દીઠ રૂ.122 રહેશે.

અથવા

પ્રશ્ન-1 બીરલા કંપનીના હિસાબી ચોપડામાંથી નીચે મુજબની માહિતી મળે છે. જે પરથી તમારે ટેકનીકલ ડિરેક્ટર, માર્કેટીંગ ડિરેક્ટર અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર માટે જવાબદારીલક્ષી હિસાબી અહેવાલો તૈયાર કરવાના છે.

વિગત	અંદાજિત રૂ.	ખરેખર રૂ.
વેચાણ કમિશન	2,45,000	2,30,000
નિભાવ સ્ટોર્સ	1,60,000	1,80,000
નિભાવ વિભાગની મજૂરી	1,80,000	1,90,000
નિભાવ વિભાગનો સેવા ખર્ચ	85,000	80,000
મુસાફરી ખર્ચ	1,00,000	1,20,000
જાહેરાત વિભાગનો વહીવટી ખર્ચ	92,000	96,000
વેચાણ વિભાગનો વહીવટી ખર્ચ	1,20,000	1,20,000
જાહેરાત ખર્ચ	1,80,000	1,60,000

ટેકનીકલ ડિરેક્ટરના ઓફિસ વહીવટી ખર્ચા	90,000	1,00,000
માર્કેટીંગ ડિરેક્ટરના ઓફિસ વહીવટી ખર્ચા	1,20,000	1,15,000
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરના ઓફિસ વહીવટી ખર્ચા	1,50,000	1,54,000
વેચાણ	85,00,000	80,00,000

કારખાના મેનેજરે પોતાનો અહેવાલ તૈયાર કરેલ છે. જેના આંકડા નીચે મુજબ છે.

અંદાજિત ખર્ચ રૂ.44,60,000 ખરેખર ખર્ચ રૂ.46,20,000 અને વિચલન રૂ.-1,60,000 છે.

કારખાના મેનેજર મુખ્ય ઇજનેરની સાથે મળી ટેકનીકલ ડિરેક્ટરને હિસાબી અહેવાલ આપે છે.

વેચાણ મેનેજર જાહેરાત મેનેજરની સાથે મળીને માર્કેટીંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે અને માર્કેટીંગ ડિરેક્ટર ટેકનીકલ ડિરેક્ટરની સાથે મળીને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે.

પ્રશ્ન-2 પ્રક્રિયા નં.-2 ને લગતી જાન્યુઆરી-2020ના માસની માહિતી નીચે મુજબ છે.

(20)

1. શરૂઆતનો સ્ટોક 1,200 એકમો રૂ.34,000

પુર્ણતાની કક્ષા: માલસામાન-80%, મજૂરી-60% અને પરીક્ષ ખર્ચા-50%

2. પ્રક્રિયા નં.-1 ખાતેથી લાવ્યા 11,000 એકમો રૂ.99,000.

3. પ્રક્રિયા નં.-3 ખાતે લઈ ગયા 9,800 એકમો.

4. પ્રક્રિયા નં.-2માં કરેલ ખર્ચા: માલસામાન-20,600, મજૂરી-40,400, પરીક્ષ ખર્ચા-50,000.

5. ભંગારમાં કાઢી નાખેલ એકમો: 200 એકમો.

પુર્ણતાની કક્ષા: માલસામાન-100%, મજૂરી-80% અને પરીક્ષ ખર્ચા-80%.

6. આખર સ્ટોક 2,200 એકમો, પુર્ણતાની કક્ષા:માલસામાન-80%, મજૂરી-60% અને પરીક્ષ ખર્ચા-50%.

7. સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમોનાં 5%.

8. ભંગારની ઉપજ કિંમત એકમદીઠ રૂ.9.

તૈયાર કરો. 1. પુર્ણ એકમોનું પત્રક 2. એકમદીઠ પડતર પત્રક 3. મૂલ્યાંકન પત્રક 4. પ્રક્રિયા-2નું ખાતું

અથવા

પ્રશ્ન-2 નીચેની માહિતી પરથી પેદાશ A અને પેદાશ Bની પડતર શોધો.

B આડપેદાશ હોવાથી સામાન્ય રીતે તેના વેચાણમાંથી વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે છે.

પેદાશ A માટે વેચાણ કિંમત પર 25% નફાની ધારણા છે.

વિગત	સંયુક્ત ખર્ચા રૂ.	અલગ ખર્ચા	
		પેદાશ A રૂ.	પેદાશ B રૂ.
માલસામાન	90,000	30,000	16,000
મજૂરી	35,000	18,000	5,000
પરીક્ષ ખર્ચા	25,000	20,000	7,000

Bના વેચાણમાંથી કુલ રૂ.45,000 ઉપજે છે.

તૈયાર કરો: 1.Bનું ઉત્પાદન ખાતું 2.Aનું ઉત્પાદન ખાતું 3.A અને Bની કુલ પડતર દર્શાવતું પત્રક 4.સંયુક્ત ખર્ચ ખાતું.

પ્રશ્ન-3 અમર લિ.31-12-2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેપાર અને નફાનુકશાન ખાતું નીચે મુજબ છે.
આ વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ 1,500 કોમ્પ્યુટરનાં કીબોર્ડ બનાવીને વેચ્યા.

(18)

વેપાર અને નફા નુકશાન ખાતું

વિગત	રકમ રૂ.	વિગત	રકમ રૂ.
માલસામાન	90,000	વેચાણ	4,80,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,20,000		
ઉત્પાદન ખર્ચા	60,000		
કાચો નફો	2,10,000		
	4,80,000		4,80,000
કર્મચારીઓનો પગાર	70,000	કાચો નફો	2,10,000
ભાડું અને વેરા	15,000		
વેચાણ ખર્ચા	30,000		
સામાન્ય ખર્ચા	35,000		
ચોખ્ખો નફો	60,000		
	2,10,000		2,10,000

વર્ષ 2019 માટે નીચે મુજબના અંદાજ બાંધવામાં આવ્યા હતા.

1. ઉત્પાદન અને વેચાણ 2,000 કીબોર્ડનું થશે.
2. માલસામાનના ભાવમાં 20%નો વધારો થશે.
3. મજૂરીના દરમાં 15%નો વધારો થશે.
4. ઉત્પાદન ખર્ચામાં રૂ.12000 નો વધારો થશે.
5. વેચાણ ખર્ચામાં 10%નો વધારો થશે.
6. અન્ય ખર્ચા સ્થિર રહેશે.
7. 2019ના વર્ષનાં વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે તે રીતે કીબોર્ડનો બજારભાવ નક્કી કરવાનો છે.

તૈયાર કરો: 1. 2018ના વર્ષનું પડતર પત્રક અને 2. 2019ના વર્ષ માટેનું અંદાજીત પડતર પત્રક બનાવો.

અથવા

પ્રશ્ન-3 એક વસ્તુનું પડતર માળખું નીચે મુજબ છે.

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ.14
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. 6
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. 8
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ.9,60,000

વેચાણ 30,000 એકમો વાર્ષિક

સ્થિર મિલકતોમાં રોકાયેલી મૂડી રૂ.18,00,000 અને ચાલુ મિલકતો સરેરાશ વેચાણનાં 50% હોય છે.

જો રોકાયેલી મૂડી પર 20% વળતર મેળવવું હોય તો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત કેટલી રાખવી જોઈએ તે દર્શાવો.

પ્રશ્ન-4 અ. પડતર સંચાલન એટલે શું? પડતર સંચાલનનાં આધાર સ્તંભો વિશે સવિસ્તાર સમજાવો.

(18)

અથવા

પ્રશ્ન-4 ટૂંકનોંધ લખો.

1. સંચાલકિય ઓડિટનું મહત્વ.
2. માલસામાન ઉત્પાદકતા.
3. સર્વગ્રાહી ઉત્પાદકતા.

ENGLISH VERSION

Que-1 Prepare the following details according to the different cost approach.

(20)

Prepare statements of

1. Report sheet based on Cost Centre.
2. Report sheet based on Profit Centre.
3. Report sheet based on Responsibility Centre.

Particulars	Budget Rs.	Actual Rs.
Direct materials	52,000	70,000
Direct wages	36,000	48,000
Supervision expenses (fixed)	24,000	25,000
Consumable stores (variable)	20,000	24,000
Factory rent (fixed)	15,000	16,000
Depreciation (fixed)	20,000	20,000
Power & fuel (variable)	16,000	21,000
Administration expenses (fixed)	35,000	36,000
Repair and maintenance costs (15,000 fixed)	30,000	34,000
Tools (variable)	12,000	16,000

During January 2020, the budgeted and actual production of the department was 2,000 and 2,500 units respectively.

However if this department is closed and the machines production services are hired from outside for production, the cost of hiring the services of similar machine will be Rs.122 per unit.

OR

Que-1 The following information is available from the books of Birla Company Accounting Book. From these information and prepare responsibility accounts reports for the Technical director, Marketing director, and Managing director.

Particulars	Budgetary Rs.	Actual Rs.
Sales commission	2,45,000	2,30,000
Stores	1,60,000	1,80,000
Stores Dept. Wages	1,80,000	1,90,000
Services Expense of Stores Dept.	85,000	80,000
Travels Expenses	1,00,000	1,20,000
Office salary Admin. Exp.-Advertising	92,000	96,000
Office salary Admin. Exp.-Sales dept.	1,20,000	1,20,000
Advertising Exp.	1,80,000	1,60,000
Office salary Admin. Ex. Technical director	90,000	1,00,000
Office salary Admin. Ex.- Marketing director	1,20,000	1,15,000
Office salary Admin. Exp-Managing director	1,50,000	1,54,000
Sales	85,00,000	80,00,000

The Factory manager has prepared his report which is as follows.

Estimated cost Rs.44,60,000. Actual cost Rs.46,20,000. And Deviation Rs.-1,60,000.

Factory Manager with Chief Engineer gives their reports to Technical directors.

Sales manager with Advertising managers gives their reports to Marketing directors and

Marketing directors with Technical directors gives their reports to Managing directors.

Que-2 The following is the information for the month of January 2020 regarding process no.-2.

(20)

1. Opening stock 1,200 units, Rs.34,000
Degree of completion: Material-80% Wages-60% Overheads-50%
2. Received during month from process-1. 11,000 units Rs.99,000.
3. Process no.-3 carried at 9,800 units.
4. Expenses incurred during the month in process-2
-Material 20,600 -Wages 40,400. -Overheads 50,000.
5. Units scrapped 200 units.
Degree of completion: Material-100% Wages-80% Overheads-80%.
6. Closing stock 2,200 units.
Degree of completion: Material-80% Wages-60% Overheads-50%.
7. Normal waste is 5% of unit entered.
8. Selling price of scrap Rs.9 per unit.

Prepare: 1. Statement of equivalent units

3. Valuation statement

2. Statement of cost per unit

4. Account for Process no.-2.

OR

- Que-2 Find the cost of the product-A and product-B from the information given below.
As product-B is a byproduct, it usually generates a profit of 20% on its sales price.
Product-A is expected a profit of 20% on sales price.

Particulars	Joint expenses Rs.	Separate expenses	
		Product-A Rs.	Product-B Rs.
Materials	90,000	30,000	16,000
Labour	35,000	18,000	5,000
Overheads	25,000	20,000	7,000

The product-B yields Rs.45,000 from the sales.

From the above information prepare:

1. Production account of product-B.
2. Production account of product-A.
3. Cost Sheet of product-A and B.
4. Accounts of Joint expenses.

- Que-3 The following is the trade and profit/loss account of Amar Ltd. for the year ended 31-12-2018. (18)
During this year the company produced and sold 1500 computers keyboards.

Account of Trade and Profit/Loss

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Materials	90,000	Sales	4,80,000
Wages	1,20,000		
Product Overheads	60,000		
Gross Profit	2,10,000		
	4,80,000		4,80,000
Employees salary	70,000	Gross Profit	2,10,000
Rent and taxes	15,000		
Sales Exp.	30,000		
General Exp.	35,000		
Net Profit	60,000		
	2,10,000		2,10,000

The following estimates were made for the year 2019.

1. Production and sales will be of 2,000 keyboards.
2. The price of Materials will increase by 20%.
3. The wage rate will increase by 15%.
4. Production cost will increase by Rs.12,000.
5. The sales expenses will increase by 10%.
6. Other expenses will be stable.
7. For 2019 market price will be set as to earn 20% profit on sales.

Prepare:

1. Cost sheet of year 2018.
2. Estimated cost sheet of year 2019.

OR

- Que-3 The cost structure of an item is as follows.

Materials	Rs.14
Direct labour	Rs. 6
Variable Overheads	Rs. 8
Fixed Overheads	Rs. 9,60,000

Annual Sales 30,000 units

The capital invested in fixed assets is Rs.18,00,000 and in current assets is 50% of average sales. Determine selling price to get 20% return on capital employed.

- Que-4 What is the cost management? Explain in detail the base pillars of cost management. (18)

OR

- Que-4 Write short note.

1. Importance of managerial audit.
2. Productivity of Materials.
3. Total proeductivity.
